

1 TIMOTEO

San Pablopa K'art'a Naapiara P'ãda Timoteomaa

San Pablo, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'ãji Timoteomaa pëit'ee. Ai naaweda Timoteo jaratee nipapachi Pablo ome judio-eerã t'ãide. Mamãda Pablopa iru atabëiji Éfeso p'uurude, ijãapataarã k'aripamerã ichi pari. Na k'art'ade Pablopa Timoteo ũraa bi ma mimia pipiara oo k'awaamerã. Timoteo Listra p'uurudepema paji. Chi ak'õre judio-e paji; Grecia eujãdepema paji. Jõdee chi nawe Judea eujãdepema paji. Pablo Listrade jaratee nipak'ãri, Timoteo k'ũtrãa weda Cristode ijãa beeji. Mamãik'aapa Timoteo nipapachi Pablo ome. K'aripapari pia paji.

Salude jarap'eda, naapiara Pablopa ũraa bi Timoteo t'ĩunaamerã seewa jarateepataarã ome, aupedeedak'ãri judiorãpa ijãapata k'ap'ia (cap. 1.1-11). Jara bi Tachi Ak'õrepa iru chupirria k'awaada Cristode ijãai naaweda (cap. 1.12-17). ũraa bi Timoteo jĩp'a Cristode ijãapariimerã (cap. 1.18-20). Jara bi k'ãata oodaipia bi ijãapataarã chip'edaidak'ãri it'aa t'ĩdait'ee (cap. 2); sãga ijãapataarã ak'ipataarã p'anapataadaipia bi (cap. 3) mãik'aapa k'ãata oodaipia bi seewa jarateepataarã ome. Mãirãpa jarateejida Cristode ijãapataarãpa chik'o k'ĩra t'ãdoo k'odaik'araa bi mãik'aapa miak'ãidaik'araa bi. Ichi-aba jarajida na p'ek'au eujãdepema net'aa, tachi eperã k'ap'ia paara, k'achia baji. Mapa eperãrãpa Tachi Ak'õre k'awada-e pai. Jĩp'a oodak'ãripi

ãrapa jaradap'edaak'a, Tachi Ak'õrepa eperãarã pia ak'iyada ajida (cap. 4). Ichiaba Pablopa jara bi sãga Timoteopa k'aripai ijãapataarã k'ũtrãarã, chonaarã, wẽraarã, esclavoorã paara (cap. 5.1-20). T'ẽepai ũraa bi Timoteo pia choomerã iru ijãa bide mãik'aapa ijãapataarã k'aripamaa bide, k'ũtrãa bi mĩda (caps. 5.21–6.21).

Salude pẽida

¹ Mi, Pablopa na k'art'a p'ã pẽiru Timoteomaa. Tachi Ak'õrepa k'inia bada perã, mi jirit'eraji Jesucristopa pẽimerã ichi ũraa jarateede. K'awa p'ani eperãarãpa Jesucristode ijãadak'ãri, Tachi Ak'õrepa ãra k'aripait'ee atuanaadamerã. Mapa tachia ijãapata mãik'aapa nipata irua jaradak'a oomerã.

² Timoteo, pi michi warrak'a, Cristode ijãapari perã mi k'aurepa. Mia it'aa iidi bi Tachi Ak'õrepa mãik'aapa Tachi Waibia Jesucristopa pi pia ak'i p'anadamerã mãik'aapa chupiria k'awaadamerã. Mãgã pi k'ãiwee bapariit'ee.

K'ĩrak'aupai seewa jarateepataarãpa jarateepata ijãadai

³ Naaweda mia enenee nĩbaji pi beemerã Éfeso p'uurude, mi mamãik'aapa uchiak'ãri wãit'ee Macedonia eujãdee. At'ãri k'inia bi jãma beemerã, jãpemaarã ũk'uruurãpa ne-inaa awara jarateemaa p'anadairã mia jaratee ni k'ãyaara. Jarãji ma seewa waa jarateenaadamerã.

⁴ Ichiaba ũrãaji jarateenaadamerã judiorã chonaarãpa chonaarãweda nepiridap'edaa. Jiridaik'araa bi ãchi chonaarãdeepa uchi-adap'edaarã t'ĩ p'ã p'e iru p'ani ak'ipidait'ee

jõmaarãmaa. Māga oodak'āri, aupedeepipata ijāapataarãmaa māk'aapa maarepida k'aripada-e waapiara ijāadamerā māk'aapa oodamerā Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a.

⁵ Mia jaraji māirā māgá ūraamerā k'inia bairā ijāapataarā chik'inia p'anapataadamerā. Māga p'anapataadai wāara ijāadak'āri māk'aapa t'āripa oo k'inia p'anadak'āri Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a, k'isia p'ua wēe.

⁶ Mamīda irā jāpemaarā ūk'uruurāpa māga ooda-e p'ani. Ma k'āyaara awaraa k'isia atajida. Mapa pariatua pedee wāpata.

⁷ Tachi Ak'ōre Ūraa jaratee k'inia p'anida a p'ani. Mamīda wāara k'awada-e p'ani irua jara k'inia bada ma ūraa Moisemaa p'āpik'āri. K'isia k'awaa beerāk'a jaratee p'ani mīda, māga p'ani-e.

⁸ Tachia k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa Moisemaa ūraa p'āpida pia bi, ma ūraade ijāa p'ani pirā Ak'ōrepa k'inia bik'a.

⁹ Ichiaba k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa ichi ūraa p'āpi-e paji t'āri pia beerā-it'ee. Ma k'āyaara p'āpiji nāgeerā-it'ee: oodaamaa p'anirā iru ūraade jara bik'a; t'āri k'achia-idaa beerā; p'ek'au k'achia ooyaa beerā; irude ijāadak'aa beerā; ak'ōreerā peepataarā māk'aapa eperā peepataarā;

¹⁰ miak'āi p'anirā awaraarā ome k'āipataarā; imik'īraarā awaraa imik'īra ome k'āipataarā wēraarā ome k'āirutak'a; chīara atapataarā esclavo papidait'ee; seewa-idaa beerā; seewa wāarak'a jara-pataarā awaraarā k'īrapite ijāadamerā; māgeerā-it'ee māk'aapa jōma irua jara pēidak'a oodaamaa p'anirā-it'ee.

11 Irua pedee pia jara pëiji ichi Warra Jesucristo k'ap'ia pari. Mapa Cristopata Tachi Ak'öre k'ïra wãree unupiji na p'ek'au eujãde nipak'ãri. Tachi Ak'öre, chi audú t'ãri pia baparipa, mi jirit'eraji Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee jara-teenamerã.

Tachi Ak'õrepa Pablo chupiria k'awaada

12 Mia gracias jara bi Tachi Waibia Jesucristomaa. Ichiata mi k'aripapari k'awa bairã mia ooit'ee ichia oopi bik'a. Mapa mi jirit'eraji na mimia oomerã.

13 Mi chupiria k'awaaji, naaweda mia ne-inaa k'achia k'ïra t'ãdoo ooji mïda. Iru ãpite mãik'aapa irudeerã ãpite ik'achia jarapachi. Ma awara irudeerã jiriji miapiit'ee. Mãga ooji waide k'awa-e bada perã iru cheji eperãarã k'aripait'ee mãik'aapa waide irude ijãa-e bada perã.

14 Mamïda iru audú t'ãri pia bapari perã, mãga k'awapiji mïmaa. Mãgá mia irude ijãa beeji mãik'aapa iru k'aurepa k'awaaji awaraarã k'inia iru bait'ee.

15 Jõmaarãpa nãgí pedee ijãadaipia bi wãara perã. Jesucristo na p'ek'au eujãdee cheji p'ek'au k'achia oopataarã k'aripait'ee atuanaadamerã. Mia ma pedee pia k'awa bi, mi chi p'ek'au k'achia oopari k'achiara bairã.

16 Maperãpi Jesucristopa mi chupiria k'awaaji ak'ipiit'ee ichia mi ome chooda. Mãgá chooit'ee jõma p'ek'au k'achia oopataarã ome, irude ijãaruta pirã. K'inia bi jõmaarãpa ijãadamerã mãik'aapa ichita ichi ome p'anapataadamerã.

17 Maperã o-ïa it'aa t'ïdáma Tachi It'aripema Rey-maa. Iru jõmaarã k'ãyaara waibiara bi. Iru trua

ichita bapari. Iru aupaita Tachi Ak'õre. Ichita bapari. Eperãarãpa iru unudak'aa. ¡Amén!

¹⁸ Timoteo, pi michi warrak'a bairã, mia na ùraa jararu. K'irãpãji Tachi Ak'õrepa jarapida pĩmaa ichi pedee jarapataarã it'aideepa. Ma jaradap'edaak'a ook'ãri, k'ĩsia p'ua-ee chooit'ee wãarata ijãa bide, soldaopa chooparik'a ãpĩtee wã-ee chõo jõnide.

¹⁹ Ûk'uruurãpa mãga ooda-e p'ani. Mãirãpa k'awa p'ani Cristopa oopi bik'a oodaipia bi. Mamĩda irude ijãa amaa p'aneejida. Barco k'uadák'api p'ani, jõdait'ee perã.

²⁰ Himeneo mãik'aapa Alejandro mãga p'ani. Mapa mia ãchi bijĩ Satanás juade ichia oo k'iniata oomerã ãchi ome. Mãgá k'awaadai ik'achia jaradaik'araa bi Tachi Ak'õre ãpĩte.

2

Sãga it'aa t'ĩdaipia bi chip'edaidak'ãri

¹ Naapiara ùraait'ee parã Cristode ijãapataarã chip'edaidak'ãri, jõmaarã pari it'aa t'ĩdamerã, Tachi Ak'õrepa ãra k'aripamerã. Chupĩria iidĩti pãchi pari mãik'aapa awaraarã pari mãik'aapa gracias jarãti Tachi Ak'õremaa irua ne-inaa jõma ooda pari.

² Ichiaba it'aa t'ĩdaipia bi na p'ek'au eujãdepemaarã poro waibiarã pari mãik'aapa jõmaweda eperãarã ak'ipataarã pari. Mãgá tachi k'ãiwee p'anapataadait'ee. Ma awara mãgá oodait'ee Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a mãik'aapa jõmaarã taide k'ĩra jĩp'a nipadait'ee.

³ Māgá it'aa t'ĩdak'ãri, pia oopata māik'aapa Tachi Ak'õre, Tachi K'aripapari, o-ĩapipata.

⁴ Ichia eperãarã jõmaweda o k'achiadeepa k'aripa ata k'inia bi. K'inia bi jõmaarãpa ichi wãarata k'awaadamerã.

⁵ Tachi Ak'õre apai māik'aapa eperã apaipa eperãarã t'ãri auk'a bĩpii iru ome. Māgí eperã Jesucristo.

⁶ Tachi Ak'õrepa k'ĩsia iru bada ewate Cristo ita-aria peepiji jõmaarã pari, eperãarãpa p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. Māga ooji eperãarã uchiapiit'ee ma p'ek'au k'achia jua ek'ariipa it'aa wãdamerã. Tachi Ak'õrepa k'inia bi jõmaarãpa māga k'awaadamerã.

⁷ Ma-it'eepi ichia mi bijji māga jarateemerã. Mi jirit'eraji Cristopa pëimerã ichi ũraa jarateede. Audú k'inia bi mia ma wãara pedee jarateenamerã judio-eerãmaa, ãchia ichiaba ijãadamerã. Wãara jara bi; seewa-e.

⁸ Mia k'inia bi ijãapataarã chip'edaidak'ãri, imik'ĩraarã t'ãri pia beerãpa ãchi jua it'aa iadap'eda, it'aa t'ĩdamerã jõmaarã pari. Mamĩda ãchidepema k'ĩrau bi pirã maa-e pirã nepirade bi pirã awaraa eperã ome, it'aa t'ĩik'araa bi.

⁹ Ichiaba k'inia bi ijãapataarã wëraarãpa p'aru jĩdamerã wëra p'aru jĩp'a jĩpataarãpa jĩpatak'a. K'ĩra wãree p'anadait'ee mak'iara chi-oodaik'araa bi jĩdait'ee net'aa nēedee ooda, perladee ooda, p'aru ĩpiadee ooda maa-e pirã puda pi-ia bida p'anipa.

¹⁰ Ma k'ãyaara p'anadaipia bi Tachi Ak'õrede wãara ijãapata wëraarãk'a; ne-inaa pia oomaa

awaraarã k'aripadait'ee.

¹¹ Ijãapataarã chip'edaidak'ãri Tachi Ak'õre Ūraa ūridait'ee, wēraarãpa k'ĩup'ee ūridaipia bi, ãchi k'ĩsia jarada-ee. ãchi jarateepataarã ichita waawee p'anadaipia bi.

¹² Mia wēraarãmaa imik'ĩraarã jarateepik'aa maa-e pirã chok'a pēipik'aa. K'ĩup'ee p'anadaipia bi ijãapataarã see jõni misa.

¹³ Mia mãga jaraji Tachi Ak'õrepa eperãarã ook'ãri, naapiara Adán oop'eda, Eva ooda perã.

¹⁴ Ma awara Netuara Poro Waibiapa Adán k'ũra-e paji. Evata k'ũrat'aaji. Mãgá Evata naapiara k'achiade baaji.

¹⁵ Ma k'aurepa eperãarã jõmaweda o k'achiade p'aneejida. Mamida wēraarã paara ma o k'achiadeepa uchiadai Cristode ijãaruta pirã mãik'aapa k'ĩra jĩp'a ooruta pirã Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a; ãchideerã pia ak'ipataadamerã mãik'aapa awaraarã k'inia iru p'anapataadamerã.

3

Sãga ijãapataarã ak'ipataarã p'anapataadaipia bi

¹ Eperãarãpa wãarata jarapata jaradak'ãri: “Eperã ijãapataarã ak'ipari pa k'inia bi pirã, pia bida” apata.

² Maperã ijãapataarã ak'ipari jõmaarã k'ĩrapite t'ãri pia bai pia bi; wēra apai iru bai pia bi; k'ĩra jĩp'a; ne-inaa pariatua oo-ee; awaraarã auteebai k'awaa ichi temã; pia jaratee k'awaa;

³ toyaa bak'aa; k'ĩrauyaa mãik'aapa nepira jiri yaa bak'aa; ma k'ãyaara ne-inaa pia oopari; p'arat'a ata k'iniayaa bak'aa.

4 Ichi te pidaarã pia ak'i baipia bi, chi war-rarãpa ichi waaweedamerã mãik'aapa chok'ek'ee p'anadamerã.

5 Imik'Irapa ichi te pidaarã p'oyaa pia ak'i-e bi pirã, ¿sãga Tachi Ak'õrede ijãapataarã ak'iima?

6 Eperã ewaa Cristode ijãa bi pirã, ijãapataarã ak'ipari paik'araa bi, auduadarii perã mãik'aapa Tachi Ak'õrepa atuapii perã Netuara Poro Waibia atuapidak'a.

7 Ijãapataarã ak'ipari t'ĩ pia t'o p'anadaipia bi, Cristode ijãadak'aa beerãpa paara. Mãga-e pirã, Netuara Poro Waibia iru ãpíte ne-inaa k'achia nepiripii eperãarãmaa, jõmaarãpa ma k'aurepa iru pia-e ak'idamerã.

*Sãga ijãapataarã k'aripapataarã
p'anapataadaipia bi*

8 Ijãapataarã k'aripapataarã diácono apata auk'a t'ãri pia p'anadaipia bi; k'ĩra jĩp'a; jĩp'a pedee-pata; seewa jaradak'aa mãik'aapa chĩara ãpíte pedee k'achia pedeedak'aa; toyaa p'anadak'aa; p'arat'a ata k'iniayaa p'anadak'aa.

9 Tachi Ak'õrepa wãarata k'awapida Cristo k'ap'ia pari t'ãriipa ijãadaipia bi, k'ĩsia p'ua-ee.

10 Æchi mimiade t'ĩudai naaweda, awaraa ijãapataarãpa ãchi p'anapata pia ak'idaipia bi k'awaadait'ee wãara p'anapata Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a wa mãga-e. Imiateeda wõe uchiaruta pirã, ijãapataarã k'aripapataarã p'aneedai.

11 Wëraarã ijãapataarãpa awaraa ijãapataarã ichi-aba k'aripapataadai. Æchi t'ãri pia p'anadaipia bi; k'ĩra jĩp'a; chĩara ãpíte pedee k'achia pedeeda-ee;

ne-inaa pia oopata m̄aik'aapa ichita oopata āchia jara p'anik'a.

¹² Ijāapataarā k'aripaparipa wēra apai iru baipia bi. Pia ak'iipia bi ichi warrarā m̄aik'aapa awaraarā ichi tede p'anapata.

¹³ Māgí k'aripapataarāpa āchi mimia pia ooruta pirā, ijāapataarāpa āra t'í t'o p'anadait'ee. Māpai ārapa waawee-ee jaradait'ee āchia Jesucristode ijāa p'ani.

Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida

¹⁴ Taarā-ee mi wā k'inia bi pi ak'ide.

¹⁵ Mamīda taarāru pirā, na p'ādapa pia k'awaaait'ee sāga p'anapataadaipia bi apemaarā ijāapataarā ome. K'irāpapíji tachi ijāapataarā jōmaweda Tachi Ak'ōredeerā. Iru ichita bapari tachi ome m̄aik'aapa iru wāarata jara pēiji tachimaa jīadamerā m̄aik'aapa jōmaarāmaa jarateedamerā.

¹⁶ Wāara, awaraarāpa ma wāarata jara pēida k'awada-e p'ani mīda, tachia k'awa p'ani ma k'āyaara ne-inaa pipiara wē-e. Mapa Tachi Waibiamaa nāga k'aripata:

Na p'ek'au eujādepemaarāmaa pia unupipachi eperā jīp'aak'a. K'achia oo-ee bapachi Ak'ōre Jaure k'aurepa. Angeleerāpa pi unupachida. Na p'ek'au eujādepemaarāpa ūripachida pia ooda eperāarā k'aripait'ee m̄aik'aapa chok'araarāpa pide ijāapachida. Tachi Ak'ōrepa pi ateeji it'aa, ichi trua k'īra wāree nībide ichita bapariimerā.

4

Ūraa p'āda ijāa amaadap'edaarāde

1 Mamĩda Tachi Ak'õre Jaurepa jĩp'a jara bi: Ak'õre ewari waibia ewate pai naaweda, eperãarã ũk'uru ma wãarade ijãa amaadait'ee. Cristode ijãadai k'ãyaara, k'ũrapidait'ee netuaraarãmaa mãik'aapa ijãadait'ee ma netuaraarãpa jarateepirutade.

2 Ma netuaraarã jua ek'ari jarateepataarãpa jarapata: “Tachi Ak'õre Ũraa jarateemaa p'anida” apata. Mamĩda seewamaa p'ani. ãchi-it'ee p'ua-e bi ijãapataarã k'ũradait'ee. Tachi Ak'õre Jaurepa jarateepi bik'a p'oyaa jarateda-e, netuaradeerã perã.

3 Jãgĩrãpa ũraapata miak'ãidaik'araa bi mãik'aapa chik'o ũk'uru k'odaik'araa bi. Mamĩda tachia Ak'õre Ũraa wãarade ijãapata perã, k'awa p'ani irua neinaa jõma ooji, gracias jaradap'eda k'odamerã.

4 Jõmaweda Tachi Ak'õrepa ooda pia bi. Maperã tachia it'aa t'ĩruta pirã gracias jaradait'ee Tachi Ak'õremaa nek'opata pari, chik'o jõmaata k'odaipia bi.

5 Tachi Ak'õre k'ĩrapite tachi nek'opata pia bi, irua mãga jarada perã mãik'aapa tachia gracias jarapata perã irumaa ma chik'o pari.

Sãga ooit'ee Cristopa oopi k'inia bik'a

6 Arii p'ani ĩpemaarãmaa mi ũraa jaratéeji. Mãga ooru pirã, pia ooit'ee Jesucristopa oopi k'inia bik'a. Iru mimiapari pia bait'ee ijãa bi misa Tachi Ak'õrepa jara pëida iru k'ap'ia pari mãik'aapa k'awaa wãru misa irua jarapida ichia jirit'eradaarãmaa.

7 Mamĩda t'ĩunãaji ma chonaarãweda nepiridap'edaa jarateepataarã ome. Jãgĩrãpa

jarateeda-e Tachi Ak'õrepa jarapidak'a. Jarateepata chõtrãarãpa ùri k'inia p'anapata cuentok'a. Àchi ome aupedeei k'ãyaara, jiríji pipiara k'awaait'ee Tachi Ak'õrepa jara pëida mãik'aapa óoji irua oopi bik'a.

⁸⁻⁹ Jõmaarãpa nãgí pedee ijãadaipia bi, wãara perã. Tachi p'iradak'ãri juataura p'aneedit'ee, tachi k'ap'ia k'aripapata. Mamída Tachi Ak'õrepa jara pëida k'awaa wãdak'ãri, tachi jaure paara k'aripapata. Mágá na p'ek'au eujãde p'ani misa, k'ãiwee p'anapata mãik'aapa k'awaapata tachi piudak'ãri, it'aa wãdait'ee.

¹⁰ Ma-it'eeta tachi choopata na mimiade, eperãarãpa ma ùraa jara pëidade ijãadamerã. Eperãarã ùk'uruurãpa tachia jarateepata ùridaamaa p'ani mída, ijãa p'ani Tachi Ak'õre ichita bapari mãik'aapa irua aupaita na p'ek'au eujãdepemaarã jõmaweda ak'ipari. Wãara, tachi Cristode ijãapataarã pipiara ak'ipari, tachi o k'achiadeepa k'aripa atapari perã.

¹¹ Mia jõma jara aupada jaratéeji jãpemaarã ijãapataarãmaa mãik'aapa jaráji mãga oodamerã.

¹² K'ĩsiapináaji apidaamaa pi pedee ùridaik'araa bi, pi mak'iaara chonaa-e bairã. Ma k'ãyaara ak'ipíji pia wãara oo k'inia bi Cristopa oopi bik'a, ãrapa auk'a oodamerã. Nãga baparíji: ne-inaa pia jarapari; k'ĩra jĩp'a nipapari jõmaarã ome; awaraarã k'inia iru bapari; nepirade bi mída, Cristode ijãapari; ne-inaa k'achia oo-ee bapari; jõma oopari Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a.

¹³ Mi jãmaa wãru misa, ijãapataarã chip'edaidak'ãri, léegi Tachi Ak'õre Ùraa p'ãdap'edaa.

Jaratéji k'asaa jara k'inia bi m̄aik'aapa ũráaji ijāapataarā p'anapataadamerā ma jara bik'a.

14 K'irāpáji Tachi Ak'õre pedee jarapataarāpa jaradap'edaa p̄imaa, ijāapataarā ak'ipataarāpa āchi jua bidak'āri pi ĩri. Māga oodak'āri, Tachi Ak'õre Jaurepa ne-inaa oopiji p̄imaa k'awaamerā k'āare mimia ooit'ee Tachi Ak'õre-it'ee. Māga óoji Ak'õre Jaurepa oopi bik'a.

15 K'ĩsĩaji mia ũraadade na k'art'a p'ādade m̄aik'aapa t'āripa óoji aide jara bik'a. Māga ooru pirā, awaraarāpa ak'idait'ee pia naawedapema k'āyaara pipiara oomaa bi.

16 K'ĩra j̄ip'a óoji Cristopa k'inia bik'a m̄aik'aapa jaratéji irua jarapi bik'a. Chóoji māga oo bide k'awa bairā māga oo b̄ipa, pi Ak'õre truadee w̄ait'ee m̄aik'aapa pia jaratee bi ũrirutaarā auk'a wādait'ee, pi k'aurepa Cristode ijāadak'āri.

5

Sāga Timoteo baipia bi ijāapataarā ome

1 Ijāapataarā t'āidepema chonaapa ne-inaa k'achia ooru pirā, itrianáaji. Ma k'āyaara pedéji iru ome, p̄ichi ak'õre ome pedeparik'a. Jōdee, k'ũtrāarā ũráaji p̄ichi ĩpemaarā ũraak'ajik'a.

2 Chõtrāarā ak'ipia bi p̄ichi nawe ak'iparik'a. Māgá ichiaba awēraarā ak'ipia bi p̄ichi ĩpewēraarā ak'ik'ajik'a, āra ome k'achia oo-ee.

3 Pia k'aripáji p'ētrāarā ěreerā wēe chitooni.

4 Mam̄ida p'ētrāapa warrarā wa āichak'eerā iru bi pirā, āchiata naapiara āchideerā ak'idaipia bi Tachi Ak'õre Ũraade jara bik'a. Māgá āchi nawe wa awela k'aripadai irua āchi k'aripadak'a āchi wari wāk'āri.

Ma awara māga oodak'āri, Tachi Ak'ōrepa āchi pia ak'ipari.

⁵ Jōdee p'ētrāa ēreerā wēe k'iripa nīpari Tachi Ak'ōrepa k'aripamerā. Āstaawa, p'ārik'ua pida it'aa t'īpari Tachi Ak'ōremaa k'aripamerā. Māgee p'ētrāa k'aripaipia bi.

⁶ Mamīda māgee p'ētrāarā ūk'uruurāpa Tachi Ak'ōre net'aade k'īsiadai k'āyaara, āchia k'iniata oo wāpata. Māgeerā chok'ai p'ani mīda, piudap'edaarāk'apī p'ani. Mapa māgeerā k'aripaik'araa bi.

⁷ Jarāji ijāpataarā pi ek'ari p'anīrāmaa oodamerā mīa et'ewa jaradak'a. Māga ooruta pīrā, awaraarāpa p'oyaa k'achia pedeeda-e pai tachi ijāpataarā āpīte.

⁸ Ijāparipa ichi ēreerā wa audupīara ichideerā ak'i-e pīrā, baamaa bi Cristopa k'inia bik'a māik'aapa ijāadak'aa beerā k'āyaara k'achiarā bi.

⁹ P'ētrāa t'ī p'ādai naaweda awaraa p'ētrāarā t'ī ome, iru bapata ak'idaipia bi. Māgī p'ētrāa imik'īra apai ome miak'āi bap'eda, sesenta añodeepa waa iru baipia bi.

¹⁰ Awaraarāpa iru t'ī pia t'o p'anadaipia bi, irua ne-inaa pia oopata k'aurepa nāgee jīak'a: ichi wararā pia warida perā; eperāarā pia auteebaida perā; ijāpataarā p'asia chedak'āri, āra bīri sīda perā; chupīria chedeerā k'aripada perā; jāgee ne-inaa pia k'īra t'ādoo ooda perā ichi t'āripa.

¹¹ P'ētrāarā sesenta años waide wēe beerā t'ī p'ādaik'araa bi awaraa p'ētrāarā t'ī ome, imik'īra waya k'iniadarii perā māik'aapa miak'āidarii perā, Cristo-it'ee mimiadai k'āyaara.

12 Māgee p'ētrāarāpa jaradap'eda Cristopa oopi k'inia bik'a oodait'ee, imik'īra ataruta pirā, Tachi Ak'ōrepa k'īsia p'uapii maa-e pirā awaraarāpa pedee k'achia jaradai āra āpite.

13 Ma awara, māgee p'ētrāarā k'oo-idaadaipata, ne-inaa pia mak'iara ooda-ee. Māgá te chaa chīara āpite jara nipapata māik'aapa pedee-idaa p'anadairā, ūraa wāpata āchi k'īsiadeepa. Māgá pedee k'achia jaradaik'araa bita jara wāpata.

14 Maperā mia k'inia bi māgee p'ētrāarā mak'iara chōtrāa-ee p'anīrā, waya miak'āidamerā māik'aapa warra t'odamerā. Māgá mimiadait'ee āchi temāi, āchideerā ak'īmaa p'ani misa. Māga oo p'ani pirā, tachi ijāapataarā k'īra unuamaa iru p'anapataarāpa p'oyaa k'achia pedeeda-e pai tachi āpite ma p'ētrāarā k'aurepa.

15 Māgee p'ētrāarā ūk'uruurāpa oo amaajida Cristopa oopi k'inia bi oodait'ee Satanapa oopi k'inia bik'a.

16 Waya mia jara bi: Cristode ijāapari ēreerādepema p'ētrāa paraa pirā, ma ijāaparipa chi p'ētrāa k'aripaipia bi. Pēik'araa bi ijāapataarāmaa k'aripa iidide, ārapa ne-inaa iru p'ani araa-e pai perā audú chok'araarā-it'ee. Ijāapataarāpa ak'idaipia bi p'ētrāarā ēreerā wēe chitooni aupai.

Sāga ijāapataarā chonaarā ak'idaipia bi

17 Ijāapataarā chonaarā waaweedaipia bi māik'aapa p'aadaipia bi āchi jua ek'ari p'anīrā pia ak'idak'āri māik'aapa k'aripadak'āri. Waapiara p'aadaipia bi awaraa ijāapataarā ak'ipataarā k'āyaara, Tachi Ak'ōrepa jara pēida jarateedak'āri māik'aapa ijāapataarā ūraadak'āri.

18 Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bi:
 'P'ak'a it'ai jĩnáati trigo t'iamaa bak'ãri. Ita-aria
 k'opíti.' (Dt 25.4)

Ichiaba awara ãi jara bi:
 'Mimiaparipa p'arat'a ataipia bi chi poro waibia
 juadepema.' (Lc 10.7)

19 Eperãpa ijãapataarã ak'ipari imiateeru pirã,
 ijãanáati mãgipa jara bi. Jip'a ma pedee ak'idaipia
 bi eperãarã omé wa õpee auk'a jararuta pirã.

20 Mamĩda ijãapataarã ak'ipataarã k'achiade
 baai jõnaruta pirã, jõmaarã taide itriak'óoji. Mãgá
 awaraarãpa ne-inaa k'achia ooda-e pait'ee
 waaweepa.

21 Tachi Ak'õre k'ĩrapite mãik'aapa Jesucristo
 k'ĩrapite, angeleerã jirit'erada k'ĩrapite paara, mia
 jara bi: óoji mia et'ewa jaradak'a. Mamĩda pichi
 k'inia aba pipiara ak'ináaji awaraa k'ãyaara.

22 K'ĩrak'aupai ijãapari audú isapai awara bii
 ijãapataarã ak'ipari mimia-it'ee. Ma-it'ee pi jua bii
 naaweda mãgí ãri, iru bapata pia ak'ipia bi. Iru
 ne-inaa k'achiade ni pirã, awaraarãpa iru ãpíte
 k'achia pedeedai mãik'aapa pi ãpíte auk'a mãgadai,
 irua oopata pia pia ak'ii jĩak'aapa. Mapa maarepida
 ne-inaa k'achia oonáaji. Ichita óoji Cristopa oopi
 bik'a.

23 Pania aupai toik'araa bi. Pi ip'ii k'ayaa
 bapari perã, ichiaba vino ma-ãri toipia bi bi
 p'irapiamaapa.

24 Jõmaarãpa k'awa p'ani eperãarã ùk'uruurãpa
 ne-inaa k'achia oopata, tau taawa oopata perã.
 Taarã-e nide pia k'awaai mãgeerãpa oopata
 mãik'aapa ãchi jirit'era-e pait'ee ijãapataarã ak'ipari
 mimia-it'ee. Jõdee, awaraa eperãarã p'anapata

ewaa ak'ik'ãri, t'ãri pia pik'a p'ani. Mamĩda taarã pak'ãri, pia k'awaa atai ãchia ne-inaa k'achia mera oopata mãik'aapa ãchi jida jirit'era-e pait'ee ma mimia-it'ee.

²⁵ Mãgã ichiaba taarã-ee eperãarã ùk'uruurãpa ne-inaa pia oopata k'awaai, tau taawa oopata perã. Mamĩda ne-inaa pia mera ooruta pijida, taarã-ee pia mãga k'awaa atai, Tachi Ak'õre Jau-repa k'awaapiit'ee perã. Mãgeerãta jirit'eraipia bi ma mimia-it'ee.

6

Esclavoorã sãga p'anadaipia bi

¹ Esclavo Cristode ijãa bipa chipari waaweeipia bi, ichi k'aurepa ijãadak'aa beerãpa ik'achia pedeenadamerã Tachi Ak'õre ãpíte mãik'aapa taipa jarateedap'edaade.

² Chipari ichiaba Cristode ijãa bi pirã, ma esclavopa k'ĩsiaik'araa bi oo-e pait'ee jõma chiparipa oopi bik'a, ichi ipema perã Cristo k'aurepa. Ma k'ãyaara audupiarã t'ãripa oopia bi chiparipa oopi bik'a iru k'aripait'ee mãik'aapa ak'ipiiit'ee iru k'inia iru bi Cristo k'ap'ia pari. Ma jõma jara aupada jãpema ijãapataarãmaa jaratéeji mãik'aapa úráaji mãga oodamerã.

Seewa jarateepataarã mãik'aapa p'arat'a audú ata k'inia p'anãrã

³ Timoteo, abaapa jarateeru pirã Tachi Waibia Jesucristopa pedee wãara jarateeda awara maa-e pirã iru jirit'eradaarãpa jaratee p'ani awara, mãgipa oomaa bi Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a.

4 Jãgee eperã audua bi mãik'aapa wãara maarepida k'awa-e bi. Aupedeei awaa bapari Ak'õre Ūraade pedee jara k'inia bi k'aurepa mãik'aapa ichi t'ãridepai k'achia k'ĩsiapari. Ichi jaratee bi k'aurepa ijãapataarã k'ĩra unuamaa para beepari; k'ĩraupik'a para beepari; ik'achia pedee para beepari mãik'aapa chĩara pedee ijãada-e para beepari.

5 Ichi mãik'aapa ichi jĩak'aarã k'ĩsia k'awada-ee p'ani. Jĩp'a aupedee k'inia p'ani, Tachi Ak'õre wãarata waa k'awa k'iniada-e p'anadairã. Jara wãpata “taita ijãa p'anida” apata, p'arat'a ata k'inia p'anadairã ãchia jaratee p'ani pari.

6 Jõdee Cristode wãara ijãapataarã nãga p'anapata: t'ãri o-ĩa; k'ãiwee; awaraarã k'inia iru p'anapata. P'arat'a iru p'ani jida wa wẽe p'ani pijida, auk'a t'ãri o-ĩa p'anapata.

7 Tachi t'odak'ãri, maarepida net'aa wẽe t'ojida mãik'aapa waya mãga p'anadait'ee piudak'ãri.

8 Maperã ne-inaa k'opari mãik'aapa p'aru jĩpari iru p'ani pirã, tachi ijãapataarã t'ãri o-ĩa p'anadait'ee.

9 Mamĩda eperãarã ũk'uru, audú p'arat'a ata k'iniapa, k'ĩsia k'awa-eedaipata mãik'aapa k'achiade baaipata. Maap'eda bigi p'oyaa lazodeepa uchĩa-e bik'a, mãga pik'a ãra ma k'achiadeepa p'oyaa uchiada-e p'aneepata. Mãgapi eperãarã atua wãpata.

10 Mapa chi audú p'arat'a ata k'inia bĩpa k'achia k'ĩra t'ãdoode baaiit'ee. Wãara, p'arat'a ata k'iniapa ũk'uru ijãapataarãpa paara Cristode waa ijãa k'iniada-e. Mãirã k'ĩsia p'ua p'anapata mãik'aapa

ãchi t'ãride mia chitooni, k'achiade baaidap'edaa perã.

Pablopa t'ëe ùraada Timoteomaa

¹¹ Timoteo, oonáaji mãirãpa oopatak'a, Tachi Ak'õrepa pi jirít'erada perã ichi-it'ee. Jìp'a óoji Cristopa oopi bik'a, irude wãara ijãa bairã. Chóoji Tachi Ak'õrepa jara pëida k'awa bide mãik'aapa t'ãri pia ma wãarata jaratéjeji áramaa. Ára k'inia iru báji Tachi Ak'õrepa ára k'inia iru bik'a.

¹² Ara chõoparipa jiriparik'a p'oyaait'ee, mãga pik'a jiriji pipiara ijãapariit'ee Cristode mãik'aapa oopariit'ee irua oopi bik'a, ijãapari perã mãga oop'eda ichita bapariit'ee Tachi Ak'õre truade. Ma-it'eeta Tachi Ak'õrepa pi jiriji, eperãarã chok'ara nĩbi taide waawee-ee jarak'ãri pi Cristode ijãa bi.

¹³ Írá mia na ùraa jarait'ee Tachi Ak'õre k'írapite. Irua ne-inaa jõmaweda chok'ai bapipari. Ichiaba nãga jarait'ee Jesucristo k'írapite. Irua Poncio Pilatomaa waawee-ee pedeeji.

¹⁴ Nejõmaata óoji mia pĩmaa jaradak'a. Mãga oo bi misa, parã ijãapataarã t'ãide t'ípináaji k'íisia awara wa jarateeru awara apida. Chóoji mãga oo nĩbide Tachi Waibia Jesucristo waya cheru misa na eujãdee. Mãgá apidaapa pi itriada-e pai.

¹⁵ Tachi Ak'õre Waibiaapa iru pëi k'inia bak'ãri, cheit'ee. Tachi Ak'õre aupai t'ãri piara bi mãik'aapa jõmaarã k'ãyaara waibiara bi; jõmaweda reyrã k'ãyaara mãik'aapa jõmaweda na p'ek'au eujãdepemaarã poro waibiarã k'ãyaara.

¹⁶ Iru aupai ichita bapari. Apida iru k'ait'a wãda-e pai, iru k'íra wãree ìdaa chooda-e pai perã. Mapa

apidaapa iru unuda-e pai. ¡Tachi Ak'õre k'ïra wãree!
Jõmaweda iru jua ek'ari ichita p'anadait'ee. ¡Amén!

Ûraa ijãapataarã p'arat'ara beerã-it'ee

17 Jaráji p'arat'ara beerãmaa na p'ek'au eujãde
mãgá p'arat'ara p'ani misa, k'ïsianaadamerã ãchi
pipiara p'ani awaraarã k'ãyaara. Ichiaba jaráji
ijãadai k'ãyaara ãchi ne-inaa k'ïra t'ãdoo jõparide,
ijãadamerã Tachi Ak'õrede, iru jõk'aa perã. ¡Iru t'ãri
pia bapari perã tachi ome, teepari jõma tachia iru
p'ani o-ïa p'anadamerã!

18 Maperã jaráji ãramaa t'ãri pia teedamerã
awaraarãmaa mãik'aapa t'ãriipa ne-inaa pia
oodamerã awaraarã k'aripait'ee.

19 Mãga ooruta pãrã, t'ëepai ne-inaa pipiara
iru p'anadait'ee p'arat'a k'ãyaara. ¡Ichita
p'anapataadait'ee Tachi Ak'õre ome mãik'aapa iru
p'anadait'ee jõmaweda irua k'ïsia iru bi ichideerã-
it'ee!

20 Timoteo, jãaji Tachi Ak'õrepa wãarata pãmaa
jara pëida. Ûrinãaji jã pariatua pedee wãpataarã,
ãchi k'ïsiadeepa seewa jarateepata perã. “K'ïsia
k'awaa p'anida” a p'ani. Mamãda mãga p'ani-e.

21 K'ïsia k'awaa p'anadai k'ãyaara, Tachi Ak'õrepa
wãarata jara pëidade ijãa amaa p'ani, awaraa
k'ïsiade ijãa k'inia p'anadairã.

Mia k'inia bi Tachi Ak'õrepa pi pia ak'i bapari-
imerã mãik'aapa nejõmaade k'aripamerã.

Mãgapai paji.

Tachi ak'õre pedee
New Testament in Epena (CO:sja:Epena)

copyright © 2005 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Epena

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Epena

sja

Colombia

Copyright Information

© 2005, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Epena

© 2005, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

1e08d4cb-71aa-5440-b08f-b522fabb6441